



Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

de Voorzitter van de Tweede Kamer  
der Staten-Generaal  
Plein 2  
2511 CR Den Haag

**Ministerie van Defensie**

Plein 4  
MPC 58 B  
Postbus 20701  
2500 ES Den Haag  
[www.defensie.nl](http://www.defensie.nl)

Datum 17 maart 2010  
Betreft Antwoorden op vragen van de vaste commissie voor Defensie over de aanvulling openbare informatie op de negende jaarrapportage over het helikopterproject NH-90

**Onze referentie**

BS/2010007269

*Bij beantwoording datum,  
onze referentie en betreft  
vermelden.*

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de vragen van de vaste commissie voor Defensie naar aanleiding van de aanvulling openbare informatie op de negende jaarrapportage over het helikopterproject NH-90 (Kamerstuk 25 928 nr. 40).

*DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE*

drs. J.G. de Vries

**Antwoorden op vragen van de vaste commissie voor Defensie naar aanleiding van de aanvulling openbare informatie op de negende jaarrapportage over het helikopterproject NH-90 (25 928 nr. 40).**

**1. Wat zijn thans de vooruitzichten met betrekking tot het moment waarop het kwalificatieprogramma van de NH-90 en de integratie van alle NATO Frigate Helicopter (NFH)-systemen zullen zijn voltooid?**

Naar verwachting zullen het kwalificatieprogramma van de NFH FOC en de integratie van de systemen in 2012 zijn voltooid. Het kwalificatieproces voor de NFH MOC is reeds voltooid.

**2. Hoe komt het dat de eerste NFH in de Meaningful Operational Capable (MOC)-configuratie is aangeboden voor acceptatie, zonder dat de contractaanpassing is doorgevoerd? Is een Agreement Letter NFH (ALN) in dit geval voldoende?**

Op grond van de ALN kan *NHIndustries* de NFH MOC voor acceptatie aanbieden. Dit heeft verder geen juridische betekenis. De contractaanpassing is echter wel een voorwaarde voor de definitieve acceptatie van de helikopter. Pas met het tekenen van het *Certificate of Transfer* (CoT) heeft de juridische levering plaats.

**3. Wat is de reden dat de gekwantificeerde risicoparagraaf niet openbaar is gemaakt?**

**4. Hoe ondermijnt het openbaren van een gekwantificeerde risicoparagraaf de onderhandelingspositie van Defensie?**

De in de risicoparagraaf genoemde beheersmaatregelen en de voorziene financiële gevolgen daarvan zijn gekenmerkt als commercieel vertrouwelijk. Als de industrie zou beschikken over deze informatie, zou zij haar strategie kunnen aanpassen. Hierdoor zouden de beheersmaatregelen hun effect verliezen, wat niet wenselijk is.

**5. Hoeveel (in euro's) is de bijdrage aan het NATO Helicopter Management Agency (NAHEMA) normaliter? Hoeveel bedraagt de aangekondigde extra bijdrage aan NAHEMA (in euro's)?**

De bijdrage in euro's inclusief fasering is de Kamer op 5 januari jl. commercieel vertrouwelijk gemeld (Kamerstuk 25 928 nr. 29). De maximale jaarlijkse bijdrage zal worden verhoogd met ongeveer € 55.000 (prijsspeil 2009).

**6. Hoeveel fte is extra ingehuurd voor het project NH-90? Hoeveel heeft dat gekost?**

**7. Hoeveel fte is extra ingehuurd voor 'kwalificatieactiviteiten'? Hoeveel heeft dat gekost?**

De inhuur omvat voor het hele project NH-90 ongeveer zes vte'n voor een bedrag vanaf 2001 van in totaal ongeveer € 5 miljoen. Hiervan is voor kwalificatieactiviteiten vanaf 2001 ongeveer anderhalve vte gemoeid, ten bedrage van ongeveer € 1,5 miljoen.

**8. Waarom is de expertise in het kader van het kwalificatieproces**

**voor de NH-90 niet beschikbaar binnen Defensie, aangezien het project (de D&D-fase) al loopt sinds 1991?**

De kennis en de capaciteit in de defensieorganisatie zijn afgestemd op de instandhouding en het gebruik van de bestaande wapensystemen. Voor de ontwikkeling van een nieuw wapensysteem zoals de NH-90 beschikt Defensie niet over alle benodigde kennis en capaciteit.

**9. Waarom wordt een deel van de risicoreservering ingezet voor het verwerven van een extra functionaliteit? Betekent dit dat de projectrisico's zijn gedaald, dan wel niet meer aanwezig zijn? Is het geoorloofd (rechtmatig) om een deel van een risicoreservering in te zetten voor het vervullen van een extra behoefte?**

In 2008 is de risicoreservering verhoogd, zoals gemeld in de brief 'Financiële stand van zaken helikopterproject NH-90' (Kamerstuk 25 928 nr. 28). De risicoreservering is bedoeld voor de afdekking van projectrisico's en voor de financiering van noodzakelijke en operationeel wenselijke aanpassingen.

De verwerving van de extra functionaliteit voor *Interactive Electronic Technical Publications* (IETP) is een aanpassing uit de laatste categorie en het is verantwoord de daarmee gemoeide uitgaven te doen. Deze publicaties zijn noodzakelijk voor het onderhoud aan de NH-90. De toegankelijkheid van deze publicaties kan worden vergroot door de toevoeging van deze extra functionaliteit. Hierdoor kunnen de werkzaamheden beter en in minder tijd worden uitgevoerd, wat bijdraagt tot een doelmatiger en veiliger onderhoudsproces.